

Lá bài « tình hậu quả » của Trung Quốc đã bắt đầu.

□

Công nhân mỏ than ở vùng Kitwe, tỉnh Zambia (Getty Images)

Không dễ dàng để nhìn thấy những mỏ than và đúng hơn, công nhân mỏ than ở Zambia châu Phi những mỏ than tập đoàn Trung Quốc làm chủ, đã nổi lên giữa những người dân Ngô Sinh Tài.

Vào cuối tháng 5/08/2012, mình hứa cho một trái của bức tranh « hậu quả » và những bắt đầu trong chính sách đầu tư hay đúng hơn là khai thác tài nguyên châu Phi mà Bắc Kinh tiến hành trong 10 năm nay.

Zambia là quốc gia châu Phi da đen đứng hàng thứ ba, sau Nam Phi và Nigeria những quốc gia đầu tiên của Trung Quốc với khoảng 1 tỷ đôla. Qua sự liên do chính Bắc Kinh công bố nhân hội nghị Trung Quốc-Phi Châu lần thứ 4 tại Ai Cập hồi tháng 11 năm ngoái thì tiến độ hợp tác kinh tế và chính trị của Trung Quốc tại toàn châu lục giàu tài nguyên này đã vượt trội Hoa Kỳ, Pháp lần G7 cũng như Nga.

Tờ Báo Phi cho đến Nam Phi, Trung Quốc đã hàng chục tỷ đôla mà dù bên thân Trung Quốc cũng đang gặp khó khăn do khủng hoảng toàn cầu: 15 tỷ tại Algérie, 4,1 tỷ tại Nam Phi... và sự « tiếp tục chính sách hợp tác, nâng cao trợ giá gia tăng cho tài nguyên châu Phi.... »

Với công nhân mỏ than Zambia nên lo ngại giá trị quặng giảm và gây tổn thất cho một ngành khai thác hai cách đây 10 ngày, xảy ra không đầy hai năm sau khi lãnh đạo tiếp đoàn Trung Quốc khai thác mỏ đồng nên súng đàn áp công nhân tranh đấu đòi tăng lương gây tổn thất cho 12 người.

Một năm sau này, người dân đã bầu một nhà chính trị có chủ trương đòi Trung Quốc phải tôn trọng luật lệ và quyền lợi Zambia lên làm tổng thống. Tổng thống Michael Sata công bố báo cáo về đồng tiền Trung Quốc là phải biết thế nào là « quyền lợi hai chiều ».

"Lá bài bịp tổng a"

Tháng 7 vừa qua khi đi thăm Trung Quốc, Tổng thống Nam Phi Jacob Zuma đã công bố chính quyền Trung Quốc rằng mô hình trao đổi thương mại của Trung Quốc « không thể tồn tại lâu dài ».

Vài hôm sau, khi đến thăm Sénégal, người trưởng M Hillary Clinton gián tiếp lên án Trung Quốc thay vì « làm tăng trợ giá cho tài nguyên châu Phi thì lại khai thác nó đem đi ».

Một năm trước, tại Lusaka, thủ đô Zambia, người trưởng M đã trực tiếp lên án « cách đồng tiền của Trung Quốc luôn luôn đi ngược lại chủ nghĩa quốc tế vì mình bóc lột và hậu quả » với một tiêu sau cùng là thu tóm khoáng sản, dầu khí, gỗ mang về bên quốc.

Trong những năm gần đây, nhiều chuyên gia quốc tế cũng đã trích Trung Quốc hành xử như một « thực dân mới ». Tuy nhiên, lại lên án mạnh mẽ như một nhọt xuất phát từ châu Phi. Giám đốc kinh tế của Liên Hiệp Quốc René N'Guetta Kouassi tuyên bố « không thể đổ cho châu Phi thoát khỏi một chính sách tân thực dân rồi bắt tay chặt chân vào thực dân mới Trung Quốc ».

Tuy châu Phi có nhiều mỏ khoáng sản nghèo nàn nhưng báo chí đổ lỗi cho họ. Họ chỉ trích ba thị trường khi họ sản xuất và ba là cán cân thương mại với Trung Quốc bắt đầu cho châu Phi.

Còn theo chuyên gia Pháp Joël Ruet, thuộc Trung Tâm Nghiên Cứu Quốc Gia, thì ngoài nhu cầu nhiên liệu và nguyên liệu, Trung Quốc còn sản xuất « đòn bẩy » này để khống chế thị trường khoáng sản thế giới.

Lá bài « tình hình kinh tế châu Phi đã bắt đầu hồi phục ».

Đã tìm hiểu thêm về chiến lược của Trung Quốc xâm nhập và xây dựng thị trường ở châu Phi, RFI đã phỏng vấn chuyên gia Ngân Hàng Thế Giới Đinh Xuân Quân

RFI : Có phải thị trường châu Phi ngày nay dân số đông và giàu hơn Trung Quốc ?

Đinh Xuân Quân : Tôi ở Zambia – một mỏ than mà tôi mới qua làm việc vài tháng trước thì theo báo chí thì các công ty Trung Quốc đã đổ tiền trên mỏ than đó là vào các lãnh vực hầm mỏ trong đó có mỏ than và than.

Tôi ở Zambia, mỏ Collum nằm cách thủ đô Lusaka trên 300 km, hai năm trước đã có xảy ra việc đình đốn giữa công nhân và ban lãnh đạo doanh nghiệp Trung Quốc. Chính nhân Hoa Lục đã nổ súng làm 13 người bị thương và nay ông chủ người Hoa bị tòa án tù.

Mới đây công nhân khai thác phiến thạch đen đã và bóc lột. Kể này các công nhân đã nổi loạn và giết chết một người Trung Quốc vì tranh chấp tiền lương.

Hơn than phiến thạch Trung Quốc không trả lương cho họ theo quy định của chính phủ Zambia. Nhưng vậy là không phải là họ có tranh chấp giữa nhân Trung Quốc và công nhân châu

Phi.

RFI : Chính sách của Trung Quốc và cách đi xa của doanh nhân Hoa Lục tại các nước châu Phi mà ông đã từng có kinh nghiệm làm việc, như thế nào mà làm dân chúng nổi giận?

Tiền sĩ Đinh Xuân Quân : Có nhiều lý do về tranh chấp giữa Trung Quốc và công nhân hay người đi đầu của họ. Tại Zambia không chỉ trong khu vực hầm mỏ nhưng nhà đầu tư Trung Quốc còn vào nông nghiệp và ngành buôn bán. Trung Quốc cũng trồng rau và nuôi gà – họ bán phá giá từ 40 đến 65% rẻ hơn.

Đây có phải là vì họ làm tốt hơn hay đây là cách họ làm tại nhiều nước khác phá vỡ thị trường – giết các nhà sản xuất địa phương và giành thị trường?

Vào hầm mỏ, vào năm 2006 chủ tịch trách là các công nhân Zambia bắt đầu như heo – lợn – không được coi như là người địa phương. Vào 2010 thì đã có vụ nổ súng và nay 2012 có vụ mất quặng để bắt giết.

Cũng như anh đã biết thì ngành hầm mỏ là khu vực có nhiều tai nạn nhất và theo các con số chính thức thì trên 5000 thợ mỏ Trung Quốc mất mạng và con số đó lên tới 20000 theo thống kê của các tổ chức phi chính phủ NGO theo dõi. Các hầm mỏ của Trung Quốc tại Zambia thì cũng theo tiêu chuẩn của Trung Quốc, do đó các vụ bạo lực công nhân còn thấp so với tiêu chuẩn Anh, nước chủ trì Zambia làm thuê địa phương đây.

Tại Zimbabwe, các xí nghiệp nước ngoài cũng có vụ nổ địa phương nhưng đi về Trung Quốc thì tại Zimbabwe các xí nghiệp Trung Quốc cũng có 30-40% vụ nổ địa phương mà thôi.

Cũng như anh đã biết, tại Zimbabwe thì Trung Quốc còn bán súng cho quân đội của ông Tổng thống Mugabe và vì vậy ông ta cho Trung Quốc nhiều quyền lợi mà các công ty quốc tế khác không được. Hơn nữa khi các công ty Trung Quốc làm việc thì họ mang nhân công của họ, riêng biệt không trộn với dân địa phương và được chính phủ hỗ trợ.

Thao túng châu Phi, doanh nhân Trung Quốc lãnh đầu u qu

Tác Giả: Tú Anh

Thứ Bảy, 18 Tháng 8 Năm 2012 18:57

Tóm lại, các tiêu chuẩn an toàn hình m c a Trung Quốc còn thấp hơn so với các nước tiên tiến. Thứ hai, cách thức Trung Quốc cạnh tranh buôn bán làm cho các xí nghiệp địa phương và làm cho dân bản địa vì doanh nghiệp Trung Quốc được các công ty quốc doanh hỗ trợ. Các công ty quốc doanh Trung Quốc lại được chính phủ hỗ trợ bao che. Nhân viên Trung Quốc riêng biệt không sống chung với dân địa phương, v.v.

RFI : Với tư cách là chuyên gia tại châu Phi, xin anh nhận định về thông tin báo chí quốc tế lên án Trung Quốc phá hoại môi trường?

Tiền sĩ Đinh Xuân Quân : Mọi đây tôi có đi một số nước (tôi đã làm trên 18 quốc gia châu Phi như Liberia, Zimbabwe, Zambia, Swaziland, v.v. Số hiện diện của Trung Quốc khá nhiều và ngày càng bành trướng. Trung Quốc cạnh tranh phát triển kinh tế cho nên họ cạnh tranh Phi châu với các nước để nguyên liệu. Thứ hai hàng năm giá Phi châu và Trung Quốc lên đến 120 tỷ đô la/năm (14% của thế giới Trung Quốc).

Luôn luôn Trung Quốc cho vay lãi và việc này được dùng vào trợ cấp cho các công ty quốc doanh TQ [Tiền n m tại Trung Quốc chỉ không có tại Phi châu]. Nhiều nhà đầu tư Phi châu đến Bức Kinh giúp ông Robert Mugabe của Zimbabwe hay Omar Al Bashir của Sudan, v.v.

Các công ty Trung Quốc lo về hạ tầng cơ sở (3/4) và nông nghiệp. Họ xây dựng, cứu. Theo Standard Bank Group Ltd thì đầu tư của Bức Kinh có thể lên đến \$50 tỷ vào vài năm tới, thế giới mới có thể lên tới 120 tỷ đô la (2010) lên đến 300 tỷ đô la vào 2015.

Các công ty Trung Quốc như Aluminum Corp. of China Ltd, CNOOC đầu tư và mua khoáng sản (sắt, dầu khí và đồng), chú ý đến tăng trưởng kinh tế, sinh lợi và các đầu tư của họ như “tư nhân hóa lợi nhuận” do đó ít chú ý đến vấn đề bảo vệ môi trường, an toàn công nhân, quyền lợi lao động hay bảo vệ thế giới [vì họ áp dụng các tiêu chuẩn TQ – do đó phá hoại môi trường thiên nhiên].

Cựu Tổng thống Thabo Mbeki của Nam Phi và cựu Tổng thống Olusegun Obasanjo của Nigeria đã lên tiếng chỉ trích các công ty Trung Quốc và coi họ như “tân đế quốc - new Chinese colonialism.”

Tại vườn Loango (Loango National Park), các công ty Trung Quốc đã tìm dầu khí và họ đã lên kế hoạch làm việc trong nhiều khu vực mới. Công ty SINOPEC đã phá khu rừng mới, giết nhiều động vật và cây cối.

Công ty Metal products Company Limited (WEMPCO) báo cáo làm ô nhiễm sông ngòi qua việc khai thác dầu mỏ gây khó khăn cho người dân địa phương.

Khi xây các đập thì các công ty TQ cũng phá môi trường, vv.

RFI : Trung Quốc có hành động tàn phá môi trường khi đầu tư ở châu Phi ?

Tiến sĩ Đinh Xuân Quân : Khi các công ty Trung Quốc làm việc ở châu Phi, họ phải theo luật lệ của châu Phi về môi trường, báo cáo an toàn công nhân, vv. Luật lệ rõ ràng và khả năng kiểm soát của các nước cao cho nên khó mà qua mặt áp dụng các tiêu chuẩn Trung Quốc ở châu Phi. Trung Quốc khó mua – hay khó hỏi ý kiến quan chức châu Phi cho nên việc này không xảy ra.

Chính phủ Trung Quốc luôn luôn tập trung vào kinh tế và họ chú trọng tài trợ một cách đáng kể các nước Phi Châu. Các chính quyền báo cáo Trung Quốc vì họ là nước đầu tư mới vào họ, họ mở, khai thác tài nguyên dầu khí, buôn bán, vv.

Tại Châu Phi, Trung Quốc biết chia sẻ các thành quả chính trị (tham nhũng hay quy định khác). Họ biết cách làm việc với các nước Phi châu (tham nhũng) và vì khả năng yếu kém thì luật báo cáo an sinh, kiểm tra lao động... của các nước này.

Các nước châu Phi mới mình qua để giúp họ trong vấn đề luật lệ hay làm cho cách quản lý đất nước tốt hơn. Đó là chuyện khó nhưng có đức kinh nghiệm đó thì sẽ khiến cho Trung Quốc không thể mù quáng làm gì thì làm. Tuy nhiên phải mất nhiều thời gian.

Thao túng châu Phi, doanh nhân Trung Quốc lãnh đầu u qu

Tác Giả: Tú Anh

Thứ Bảy, 18 Tháng 8 Năm 2012 18:57

RFI xin thành th< t c< m < n ti< n sĩ Đinh Xuân Quân